

BALKAN

11. februar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA SIMIĆ SE KAJAO I ŽALIO

U opštini Bosanski Šamac pre rata je živelo nešto više od 30,000 stanovnika, od kojih su skoro polovinu činili ljudi nesrpske nacionalnosti. Posle rata, ostalo je svega nekoliko stotina bosanskih Muslimana i Hrvata. Sudsko veće Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju je zaključilo da je ova promena u sastavu stanovništva nastala kao posledica "rasprostranjenih i sistematskih napada na civilno stanovništvo". Pretresno veće je utvrdilo da su srpska policija i paravojne formacije nasilno preuzele vlast u Bosanskom Šamcu, nakon čega su započele progone, deportaciju i masovna hapšenja civila bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata. Hapšenja su vršena na rasnoj i verskoj osnovi, a ne zato što je postojala osnovana sumnja da su te osobe počinile neko krivično delo. Zatočenici su zatvarani u razne objekte u Bosanskom Šamcu i okolini i nisu im navedeni razlozi za hapšenje i dugotrajno zatočenje, a u malom broju slučajeva u kojima su provedena suđenja, nije poštovano pravo na pravično suđenje. Zatočenici su podvrgavani okrutnom i nehumanom postupanju, uključujući premlaćivanja, mučenje, prisilni rad i zatočenje u nehumanim uslovima. Mnogi su premeštani i isterivani iz svojih domova i sela upotrebom sile, zastrašavanjem i pretnjama, a njihova imovina je opljačkana.

Prvobitna optužnica MKSJ-a u vezi sa ovim događajima teretila je Blagoja Simića, Miroslava Tadića, Stevana Todorovića, Milana Simića i Simu Zarića za zločine koji su se desili u Bosanskom Šamcu i okolini. Sva petorica optuženih, osim Stevana Todorovića koji je uhapšen, dobrovoljno su se predali u nadležnost Međunarodnog suda.

Tokom priprema za početak suđenja, Todorović se 13. decembra 2000. izjasnio krivim za progon civila bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata. Izrazio je grižnju savesti i kajanje što mu je, iako je bio načelnik policije, ipak "nedostajalo hrabrosti da spreči nezakonite i nehumane aktivnosti koje su se odvijale i postupanje s nesrbima, zbog kojih su ti ljudi napustili područje šamačke opštine". Stevan Todorović je osuđen na 10 godina zatvora i trenutno se nalazi na izdržavanju kazne u Španiji.

Suđenje preostaloj četvorici optuženih počelo je 10. septembra 2001. Oko osam meseci nakon što je Tužilaštvo počelo sa izvođenjem svojih dokaza, Milan Simić se takođe izjasnio krivim za mučenje civila bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata. U izjavi dato pred Pretresnim većem, Simić je izrazio svoje žaljenje i kajanje zbog onoga što je učinio svojim sugrađanima i izvinio se za svoje postupke. Osuđen je na pet godina zatvora, a 3. novembra 2003. odobreno mu je prevremeno puštanje na slobodu nakon što je odslužio dve trećine kazne.

Blagoje Simić, Miroslav Tadić i Simo Zarić su ostali pri svojim tvrdnjama da nisu krivi i izneli svoje odbrane. Pretresno veće je svu trojicu optuženih proglasilo krivim za progon civila bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata. Zbog različitog stepena lične

odgovornosti, osuđeni su na različite kazne: Blagoje Simić, koji je bio najviši funkcioner civilnih vlasti u opštini, osuđen je na 17 godina zatvora, dok su Miroslav Tadić i Simo Zarić, koji su se nalazili na nižim pozicijama vlasti, osuđeni na osam i šest godina zatvora. Miroslav Tadić se trenutno još uvek nalazi u Pritvorskoj jedinici MKSJ-a u očekivanju da bude prebačen na izdržavanje kazne, dok je Simo Zarić odlukom Predsednika MKSJ-a 28. januara 2004. prevremeno pušten na slobodu.

Pretno veće je utvrdilo da je Simo Zarić bio “osoba koja je bila veoma angažovana i uživala ugled u društvenom i kulturnom životu u Bosanskom Šamcu” i da je, između ostalog, odgovoran za “ohrabrivanje i davanje moralne podrške onima koji su okrutno i nečovečno postupali s nesrpskim zatočenicima”.

Tokom suđenja, Simo Zarić je učinio nešto prilično neuobičajeno – zatražio je od svog branioca da se u njegovo ime izvini žrtvama i svedocima. Na pitanje zašto je to učinio, Zarić je rekao da je izražavanje iskrenog saosećanja sa žrtvama “nešto što sam kao čovek ocenio da je najmanje što mogu učiniti prema tim ljudima.” Dodao je sledeće: “Ja sam na određen način bio svedok mnogo toga i vidio mnogo toga i čuo. Svo svoje biće ljudsko ja sam stavio na raspolaganje da tog zla i tih patnji bude što manje. Naravno, nisam bio moćan da budem toliko u snazi da sprečim da im se sve ne ispodogađa što im je se dogodilo ali kada sam tražio da im se upute reči saosećanja za ono što su preživeli onda sam to iskreno kao čovek mislio i danas ovdje pred cenjenim Većem želim da kažem da su to moje reči iskreno iz duše kao čoveka.”.

Outreach Programme

outreach@icty.org